

**SPRÁVA Z KONFERENCIE – PROJEKT
AIHaMBRA – ALCOHOL HARM MEASURING
AND BUILDING CAPACITY FOR POLICY
RESPONSE AND ACTION
(Lisabon, 21. – 22. november 2022)**

MUDr. Ľubomír Okruhlica, CSc. sa zúčastnil v dňoch 21. – 22. novembra 2022 na konferencii ohľadom projektu AIHaMBRA – Alcohol Harm Measuring and Building Capacity for Policy Response and Action, ktorá sa konala v Lisabone.

Výsledky prieskumu druhej vlny Standard European Alcohol Survey (SEAS) – jeden z dôležitých modulov AIHaMBRA projektu referovala p. Caroline Kilian. Dotazníkový prieskum bol realizovaný na vzorke 56 014 respondentov vo veku od 18 do 64 rokov v členských štátoch EÚ. Rozdelení boli na tri podskupiny podľa vzdelania, teda základné, stredné a vysokoškolské. Užívanie alkoholu počas posledného roku referovalo 90 % opýtaných. Vyššie množstvo počas jedného sedenia, 40 až 60 gramov alkoholu najmenej raz za mesiac, pilo 40 – 45 % mužov a 30 – 35 % žien. Najvyššiu mieru pitia mali konzumenti v Poľsku, Bulharsku, Írsku a Česku. Rizikové spôsoby pitia boli v Bulharsku, Španielsku a vo Veľkej Británii. Počas pandémie COVID-19 sa zvýšila konzumácia alkoholu najviac v Maďarsku, naopak poklesla v Česku, na Slovensku, v Portugalsku, Španielsku, Nórsku a inde. Prof. Jurgen Rhem referoval výsledky prieskumu konzumu neregistrovaného alkoholu. Najvyššiu mieru pitia neregistrovaného alkoholu referovalo 27 % opýtaných z Grécka a najmenšiu na Malte, 2 % opýtaných. Slovensko bolo v rebríčku v prvej štvrtine krajín. Neregistrovaný alkohol znamená, že nie je jasné, koľko sa ho reálne vypilo, čo sťažuje porovnania krajín, pokiaľ ide o spotrebu čistého alkoholu na osobu. Neregistrovaný alkohol má viaceré obmieň: cezhraničný nákup, samovýroba povolená, napr. pre vlastnú potrebu vinárov, ale tiež ilegálne vyrábaný alkohol. Prof. Rhem konštatoval, že neregistrovaný alkohol nie je toxickejší ako oficiálne registrovaný. Popri

etanole má zvýšenú toxicitu v alkoholických nápojoch metanol, ktorý je v malom množstve aj súčasťou oficiálne produkovaných alkoholických nápojov, preto nedochádza k ťažkým intoxikáciám, ako je to v prípade zle destilovaného ilegálneho nápoja. Podľa Rhema by bolo najefektívnejšie zo zdravotného aspektu zakázať pridávanie metanolu. Pridáva sa aj do legálne predávaných nápojov, pretože je lacnejší. Konštatoval, že vzdelávacie kampane nie sú efektívne. Cestou by bolo zdanenie vína aj malých výrobcov, čo v mnohých krajinách EÚ je zavedené, ale daň na víno nie je napr. v Taliansku, Slovinsku, na Slovensku. Vyjadril sa k zvyšovaniu daní. Čím sú vyššie dane ako lacný nástroj na znižovanie škôd spôsobených alkoholom, tým je menej poškodení. Na príklade Litvy demonštroval, že nedošlo k zníženiu príjmov pre štát, naopak, výber daní z alkoholických nápojov sa zvýšil napriek poklesu konzumácie, lebo cena alkoholu po zvýšení daní tiež stúpila, čo však malo za následok celkový pokles miery pitia a výrazne sa predĺžila očakávaná miera života populácie. Zvýšenie konzumácie neregistrovaného alkoholu v Litve stúpilo len mierne a nekompensovalo celkový pokles.

Samostatným modulom projektu AlHaMBRA bola problematika online reklamy a marketingu alkoholu. Sandra Tricas-Sauras z neziskovej organizácie Eurocare na základe systematického prieskumu digitálnych médií a metaanalýzy 19 selektovaných metodicky kvalitných prác zhrnula zistenia: reklama na Facebooku a Instagrame zvyšuje pitie mládeže, vedie k zvýšeniu skóre v dotazníku AUDIT. Expozícia reklamy na alkohol normalizuje pitie medzi mladými, zvyšuje chuť na konzumáciu a vedie k zníženiu kontroly. Veľmi potrebné pri reklame na alkohol je zavedenie zdravotných varovaní na digitálne médiá. Samoregulácia zo strany alkoholového priemyslu nefunguje. Nefunguje ani vekový filter. Viacerí upozornili na dve schválené nariadenia EÚ, na Direktívu o stanovovaní minimálnych jednotkových cien na alkohol v členských štátoch a Direktívu o audiovizuálnych mediálnych službách, z ktorej najmä články 9 a 22 majú byť zavedené aj do národných legislatív. Od ich transpozície do zákonov členských štátov možno očakávať prínos pre verejné zdravie. Ale zatiaľ tak urobilo len málo krajín.

MUDr. Lubomír Okruhlica, CSc.